

15 ΙΑΝ. 2016

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 10 Ιουνίου 2016
Α.Π.Φ. 7550/ΑΣ 27773

ΠΡΟΣ : Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου/ Τμήμα Ερωτήσεων

ΚΟΙΝ.: Βουλευτή κ. Σταύρο Καλαφάτη

Ε.Δ.: Διπλ. Γραφείο κ. Πρωθυπουργού
Διπλ. Γρ. κ. Υπουργού
Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
Υπηρεσία Ενημέρωσης & Δημόσιας Διπλωματίας

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην Κοινοβουλευτική Ερώτηση 5459 του Βουλευτή κ. Σ. Καλαφάτη.

Τα δεδομένα PNR (Δεδομένα Μητρώων Επιβατών – Passenger Name Records) είναι μη επαληθευμένα στοιχεία που παρέχουν οι επιβάτες και συγκεντρώνονται από τους αερομεταφορείς για την πραγματοποίηση κρατήσεων και τις διατυπώσεις ελέγχου εισιτηρίων. Πρόκειται για φάκελο πληροφοριών σχετικά με τις ταξιδιωτικές διατυπώσεις για κάθε επιβάτη, που περιέχονται στα συστήματα ελέγχου κρατήσεων και αναχωρήσεων των αερομεταφορέων. Ο φάκελος αυτός περιέχει διάφορους τύπους πληροφοριών, όπως ημερομηνία ταξιδιού, δρομολόγιο, στοιχεία έκδοσης εισιτηρίου, στοιχεία επικοινωνίας επιβάτη, ταξιδιωτικό πράκτορα, λεπτομέρειες πληρωμής, αριθμό θέσης και πληροφορίες για τις αποσκευές. Η χρήση των PNR αφορά κυρίως στην εκτίμηση επικινδυνότητας επιβατών και την ταυτοποίηση προσώπων, στην κατοχή και επεξεργασία πληροφοριών προ λήψης δεδομένων API (Advance Passenger Information - αφορούν σε βιογραφικές πληροφορίες), και στην αντιστοίχιση με άλλα δεδομένα PNR, για ταυτοποίηση τυχόν συνταξιδευόντων συνεργών υπόπτων. Στην πράξη, τα δεδομένα PNR χρησιμοποιούνται τα τελευταία 60 χρόνια από τις Τελωνειακές Αρχές των κρατών και από την αστυνομία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και άλλων σοβαρών εγκλημάτων.

Στο γενικότερο πλαίσιο PNR εντάσσονται και τα PIU's (Passenger Information Units), μονάδες, δηλαδή, επεξεργασίας στοιχείων PNR σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες έχουν συσταθεί από ορισμένα κράτη - μέλη στο πλαίσιο πιλοτικών προγραμμάτων, χρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και με σκοπό τη συλλογή και ανταλλαγή δεδομένων επιβατών. Στο ίδιο πλαίσιο, τα δεδομένα API (Advance Passenger Information) είναι βιογραφικές πληροφορίες, οι οποίες συγκεντρώνονται στην ταινία οπτικής ανάγνωσης του διαβατηρίου και περιέχουν το ονοματεπώνυμο, τον τόπο διαμονής, την ημερομηνία γέννησης και την ιθαγένεια και χρησιμοποιούνται ως εργαλείο επαλήθευσης ταυτότητας. Ενώ τα δεδομένα PNR χρησιμοποιούνται κυρίως ως εργαλείο συλλογής πληροφοριών για εγκληματικές δραστηριότητες, τα API χρησιμοποιούνται ως εργαλείο επαλήθευσης ταυτότητας. Με την Οδηγία 82/29.4.2004 (Οδηγία API), η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το ΠΔ 53/2008, οι αερομεταφορείς διεθνών πτήσεων υποχρεώνονται να παρέχουν στοιχεία API στις αρμόδιες Αρχές των κρατών - μελών, μετά από σχετικό αίτημά τους.

Το 2007 η Επιτροπή υιοθέτησε Πρόταση για Απόφαση-Πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με τη χρήση δεδομένων PNR. Μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας (1/12/2009) η εν λόγω Πρόταση μετετράπη σε Πρόταση Οδηγίας που αποσκοπούσε στη συστηματικότερη χρήση των δεδομένων PNR, με κοινούς κανόνες για τη θέσπιση εθνικών συστημάτων PNR από τα κράτη - μέλη για όλες τις πτήσεις, από και προς την ΕΕ και εντός ΕΕ. Η Πρόταση Οδηγίας υιοθετήθηκε από την Επιτροπή το 2011 και εγκρίθηκε από το Συμβούλιο ΔΕΥ το 2012. Η Επιτροπή στήριξε την Πρόταση Οδηγίας, υπογραμμίζοντας τη σημασία της εφαρμογής Ευρωπαϊκού PNR για την ενίσχυση της ασφάλειας των πολιτών της ΕΕ και τάχθηκε υπέρ της άμεσης δράσης επί του θέματος καθώς και υπέρ εισαγωγής ορισμένων αλλαγών στην Πρόταση Οδηγίας, για την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παράλληλα, αναφορικά με τις προσπάθειες των κρατών - μελών για τη δημιουργία εθνικών συστημάτων PNR, επεσήμανε τον κίνδυνο αποκλίσεων των εθνικών συστημάτων ως προς την προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων και προσωπικών δεδομένων, σε περίπτωση απουσίας ενός πανευρωπαϊκού συστήματος.

Μετά την τρομοκρατική επίθεση στο Παρίσι, (Ιανουάριος 2015) οι τέσσερις μεγαλύτερες πολιτικές ομάδες του Ευρωκοινοβουλίου κατέληξαν σε συμφωνία και υιοθετήθηκε ψήφισμα, το οποίο περιλάμβανε δέσμευση για υιοθέτηση νομοθεσίας περί Ευρωπαϊκού PNR μέχρι τέλους του 2015. Τον Απρίλιο 2015, η Ολομέλεια της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, σε Ψήφισμα για το ζήτημα της μαζικής παρακολούθησης πολιτών και της Υπόθεσης Snowden, αναγνώρισε την ανάγκη εδραίωσης της διατλαντικής αντιτρομοκρατικής συνεργασίας και κάλεσε την ΕΕ να ολοκληρώσει ταχέως, τόσο τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων όσο και το σύστημα PNR.

Το έκτακτο Συμβούλιο ΔΕΥ στις 20.11.15, μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στη γαλλική πρωτεύουσα, το Νοέμβριο του 2015, τόνισε εκ νέου στα Συμπεράσματά του, τη σημασία έγκρισης της Πρότασης Οδηγίας μέχρι τέλους του 2015 και τη συμπερίληψη σε αυτή των ενδοκοινοτικών πτήσεων. Μετά και τις τελευταίες τρομοκρατικές επιθέσεις στις Βρυξέλλες, το έκτακτο Συμβούλιο ΔΕΥ της 24^{ης} Μαρτίου 2016 αποφάσισε την υιοθέτηση της Πρότασης Οδηγίας εντός Απριλίου 2016, αλλά και την ανταλλαγή πληροφοριών με Δημόσιες Αρχές και ιδιωτικούς φορείς του τομέα των μεταφορών.

Στις 21 Απριλίου 2016, το Συμβούλιο εξέδωσε την οδηγία σχετικά με τη χρήση των δεδομένων των καταστάσεων ονομάτων επιβατών PNR (Δεδομένα Μητρώων Επιβατών – Passenger Name Records) για την πρόληψη, ανίχνευση, διερεύνηση και δίωξη τρομοκρατικών και άλλων σοβαρών εγκλημάτων.

Η οδηγία ρυθμίζει τον τρόπο με τον οποίο οι αερομεταφορείς υποχρεούνται να διαβιβάζουν στα κράτη μέλη τα δεδομένα PNR διεθνών πτήσεων καθώς και την επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων από τις αρμόδιες αρχές, οι οποίες κατά την εφαρμογή της Οδηγίας οφείλουν να τηρούν υψηλά πρότυπα για τη διαφύλαξη των θεμελιωδών δικαιωμάτων των ατόμων προσώπων, (ιδίως προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.)

Τα κράτη-μέλη έχουν περιθώριο δύο ετών για να ενσωματώσουν την οδηγία στο εθνικό τους δίκαιο, θέτοντας σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις οι οποίες είναι αναγκαίες για τη συμμόρφωση με την οδηγία σχετικά με τη χρήση των δεδομένων των καταστάσεων ονομάτων επιβατών, για την πρόληψη, ανίχνευση, διερεύνηση και δίωξη τρομοκρατικών και άλλων σοβαρών εγκλημάτων.

- Η Ελλάδα επισήμανε εξ αρχής κρίσιμα σημεία της Πρότασης Οδηγίας, δηλαδή, την αναγκαιότητα εφαρμογής, την αρχή της αναλογικότητας, καθώς και την ανάγκη για επαρκή μέτρα και διασφαλίσεις για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Λαμβάνοντας υπ' όψιν τη ραγδαία αύξηση των σοβαρών και οργανωμένων μορφών εγκλήματος αλλά και της τρομοκρατίας, η Ελλάδα στήριξε τη σε σύντομο χρονικό διάστημα ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων, υπό την προϋπόθεση της διασφάλισης αποτελεσματικής προστασίας των προσωπικών δεδομένων από τους κινδύνους κατάχρησης και υπό την αυτονόητη προϋπόθεση του σεβασμού των δικαιωμάτων και ελευθεριών του ατόμου.

Ο Αναπληρωτής Υπουργός
Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

Νίκος Ξυδάκης

